

İLMİ SAKLAYANA HER ŞEY LANET EDER

el-Hamdülillâhirabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men tebiahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn.

كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِي الْبَحْرِ،
وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ

Kâtimü'l-ilmî yel'anühû külle şey'in hatta'l-hütü fi'l-bahri ve't-tayrû fi's-semâi.

Ebû Saîd el-Hudrî hazretlerinden rivayet olunmuş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki;

a. Din İlimlerini Saklayan Kişinin Durumu

Kâtimü'l-ilmî yel'anühû. "Bildiği bilgiyi sır olarak yanında saklayan, başkalarına öğretmeyen, sadece ben bileyim, başkası bilmesin diye özellikle din ilmini saklayan kimseye lanet eder." *Külle şey'in.* "Her şey." *Hatta'l-hütü fi'l-bahri ve't-tayrû fi's-semâi.*

“Denizdeki balık, gökteki kuşlar bile lanet eder.”

İlim!

İlim denilince umumiyetle bilgi çokluğu kastedilmiyor; insanı Allah’ın rızasına götüren bilgi, cennete götüren bilgi kastediliyor. Bunu bilen alim oluyor; hiç mekteplerde okumamış bile olsa! Bunu bilmeyen cahil oluyor; medresede müderris, üniversitede profesör, fakültede dekan, üniversitenin başında rektör olsa bile! Bilgi çokluğunun doğrudan doğruya bir kıymeti yok. İnsanın bilgisini uygulaması önemli, bilgisine göre hareket etmesi ve Allah’ın rızasını kazanacak işler yapması önemli.

Bir insan ilim öğrenmeye kalkıştığı zaman çok büyük sevaplar kazanıyor. İlmi öğretenden de sevap kazanıyor alim de, muallim de, talebe de çok sevap kazanıyor.

Alime de talebeye de gökteki yerdeki, görünen görünmeyen varlıklar dua ediyorlar. Hayrına dua ediyorlar. İnsan bilmez ama Allah yolunda ilim öğrenmeye gittiği zaman veyahut Allah yolunda ilim öğrettiği zaman denizdeki balık kendisine dua ediyor. Böyle

öğretilmesi gereken hayırlı, faydalı, dinî ilmi öğretmeye de her şey, her varlık lanet ediyor; hatta denizdeki balıklar, hatta havadaki kuşlar bile. İlmi saklamak uygun değil. Söylemek lazım. Ama ehline söylemek lazım, ehil olmayana söylememek lazım.

İlmin ehli, ilmi hayra kullanacak iyi niyetli insanlardır. İlmin öğretilmeyeceği kimseler, ilmi öğrenince onu kötü yolda kullanacak olan kimselerdir.

Hadîs-i şerîflerde, "İlmin öğretilmeyeceği kimselere bilgiyi vermek, domuzun boynuna gerdanlık takmaktır." diye geçiyor.

İlmin ehli olan, öğrendiği zaman insanlara faydalı olacağı belli olan kimseye de ilmi öğretmemek çok büyük suç oluyor. Ona öğretmeyen alim çok büyük günaha giriyor.

Sahâbe-i kirâm *-rıdvannullâhi aleyhim ecmaîn-* umumiyetle Peygamber Efendimiz'den duydukları hadîs-i şerîfleri, belki birkaç sözünü, harfini yanlış söylerim de günaha girerim diye, söylememeyi tercih etmişler. Resûlullah'tan çok şeyler görmüşler, çok şeyler duymuşlar ama söylemekten çekinmişler. Belki tam nakledemezsem vebal altında

kalırım. Resûlullah'a onun maksadının dışında bir sözü sanki söylemiş gibi nakletmiş olurum. Bu da günah olur, diye söylememişler. Bazısı da söylememiş söylememiş, ömrünün sonuna doğru bu gibi hadîs-i şerîfleri duyduğu için korku gelmiş. Bildiği ilmi söylemeyen kimseye Allah'ın cezası çok büyük olacak diye o zaman, bildiği kadarıyla, ihtiyatlı ihtiyatlı, dikkatli dikkatli sözleri, duyduklarını söylemişler: "Söylemezdim ama bundan korktum da ondan söyledim. Söylemezsem Allah cezalandırır diye!.."

"Söylenecek ilmi söylemeyen kimse cehenneme atılacak, ağzına ateşten gemler vurulacak, öyle azaplandırılacak." diye söylemişler.

b. Laf Taşımanın (Nemime) Günahı

كَادَتِ النَّمِيمَةُ أَنْ تَكُونَ سِحْرًا

Kâdeti'n-nemîmetü en tekûne sihrân.

Nemime: Laf taşıyıp, getirip götürmek. Ali'nin sözünü Veli'ye, Ahmet'in sözünü Mehmet'e, Hasan'ın sözünü Hüseyin'e taşımak. "O sana şöyle dedi. O senin hakkında şöyle şöyle dedi ha! Sen yoktun. Toplantıda

senin aleyhinde böyle böyle konuştu...” diye-
rek birisine laf taşımak. Birisinin söylediği
sözü, “Ben duydum, falanca senin hakkında
şöyle söylüyor...” diye laf taşımak.

Çok günah, büyük günah! Çünkü o söyle-
nen sözden, söyleyenle hakkında konuşulan
kimsenin arası gerginleşiyor:

“Vay! Demek o toplantıda bana böyle
söylemiş ha! O görür, ben de ona gösteririm.
Zaten gözüm onu hiç tutmamıştı...” Hadi, iki
kişinin arası bozuluyor.

Buna Türkçe’de “kovuculuk” derler.
Arapça’da “nemmamlık” derler, *nemîme* der-
ler. Bunu yapan insana da *nemmâm* derler.

Sır saklayamıyor. Senden duyduğunu
ona, ondan duyduğunu sana... Dedikoducu,
laf taşıyıcı. Ondan dolayı birçok kötülöklere,
zararlara sebep oluyor. Hatta adamın karısını
dövmesine, hatta karısını boşamasına sebep
oluyor.

“Dün ben senin karını çarşıda filancayla
gezerken gördüm...”

Sormadan dinlemeden, o da; “Vay! Benim karı benim iznim olmadan çarşıya pazaramı çıktı? Ev gidince ben ona gösteririm!..”

Hasılı nemime, nemmamlık, laf taşıyıcılık, kovuculuk çok günah! Peygamber Efendimiz, “Sihir kadar haram, sihir gibi oldu. Sihir seviyesine gelir gibi oldu.” buyuruyor.

Sihir, İslâm’da büyük günahlardan birisi. Yedi büyük günahın birisi de sihir yapmak. Sihirbaza gitmek, kâhine gitmek, falcıya, büyücüye gitmek; sihir, büyü, fal... İslâm’da bunların hepsi haram. İşte bu haram şey gibi laf taşıyıcılık da o kadar kötü bir şey! Neredeyse onun seviyesine geleyazdı. “Geleyazdı.” derler, bizim taraflarda bir kullanım. Öleyazdım: “Neredeyse ölecektim.” mânasına.

c. Hilim Sahibi Olmanın Fazileti

Kâde, Arapça’da o mânaya geliyor.

كَادَ الْحَلِيمُ أَنْ يَكُونَ نَبِيًّا

Kâde’l halîmu en yekûne nebiyyen.

“Hilm sahibi, yumuşak huylu insan, neredeyse peygamber derecesine çıkıverecek

gibi oldu. Peygamber seviyesine çıkacak gibi oluyordu. Nerdeyse çıkacaktı.”

Halimlik de çok kıymetli bir şey. Kızılacak yerde kızmamak, sakin sakin durmak, düşünmek; akıl mantık neyi gerektiriyorsa onu yapmak. İslâm’da bu da çok kıymetli bir sıfat. Bunun zıttı acelecilik, kırgınlık, gazaplılık, öfkeli... Öfkelenme, öfkelenivermek, sinirlenivermek kendisini tutamamak, bu da çok kötü, sinirlilik çok kötü.

Adamın biri Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’den nasihat istedi:

“Yâ Resûlallah, bana nasihat eyle!”

Efendimiz kısaca dedi ki;

Lâ tağdab. “Gazaplanma.”

“Bir daha bir nasihat et yâ Resûlallah!” dedi.

Lâ tağdab. “Gazaplanma, sinirlenme!”

“Yâ Resûlallah, bir nasihat daha et!”

Lâ tağdab. “Gazaplanma!”

Üç defa böyle söyledi.

Demek ki adamcağızın o nasihate çok ihtiyacı vardı. Demek ki sinirleniveriyordu, sinirlenince ne kadar hatalar da işliyordu. *Lâ tağdab*, dedi. Sinirlenmemek, aklını, dengesini, mantığını kaybetmemek de halimlik... Bu da çok kıymetli, çok güzel bir sıfat. Allah cümlemize ihsan eylesin. Sinirlenmeyip kızmayıp olayı sakın sakın değerlendirip yumuşak bir şekilde çözümlmeyi Allah nasip etsin.

Kâde ile geçen hadîs-i şerîflerden birisi:

Kâde'l-halku lem yesmeû'l-kur'âne hîne yesme'ûnehû min-e'r-rahmâni yetlûhü aleyhim yevme'l-kıyâmeti.

“Şöyle olacak gibi oldu, olayazdı, neredeyse, o derece olacaktı...”

كَادَ الْخَلْقُ لَمْ يَسْمَعُوا الْقُرْآنَ حِينَ يَسْمَعُونَهُ مِنْ
الرَّحْمَنِ يَتْلُوهُ عَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Kâde'l-halku lem yesmeû'l-kur'âne hîne yesme'ûnehû min-e'r-rahmâni yetlûhü aleyhim yevme'l-kıyâmeti.

Kâde'l-halku lem yesmeû. “Mahlûkat, insanlar neredeyse hiç işitmemiş gibi olacak-

lar." *Lem yesmeû'l-kur'âne hîne yesme'ûnehû min-e'r-rahmâni.* "Rahmân'dan kıyamet gününde dinledikleri zaman Kur'an'ı hiç işitmemiş gibi olacaklar."

Allahu Teâlâ hazretleri cennette kullarına hitap edecek. Bu hitabının lezzetine doyum olmayacak.

Selâmün kavlen mi'r-rabbi'r-rahîm.

Kullarına selam edecek. Rahmân'ın konuşmasından, selamından büyük lezzet olmayacak. Ve Allahu Teâlâ *celle celâlüh rabbu'l-âlemîn Tebârake ve Teâlâ* hazretleri kendisi Kur'an-ı Kerîm'i okuyacak. Öyle bir zevkle dinleyecekler ki, Kur'an-ı Kerîm'i Rahmân'dan dinlemek o kadar hoş olacak, o kadar güzel, o kadar tatlı, o kadar mest edici olacak ki!.. İnsanlar o zaman, O'nu duyunca, sanki Kur'an'ı hiç işitmemişler gibi olacaklar! Kur'an-ı Kerîm'i bizzat Allahu Teâlâ hazretlerinin Cenâb-ı Zât-ı Kibriyâsı'ndan duydukları, işittikleri zaman bayılacaklar, mest olacaklar, sermest olacaklar.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi bi-gayri hisâb; azaba, kahra, gazaba uğramadan, hesaba çekilmeden, mahşer halkına mahcup

olmadan, mizanın başında terlemeden, defterler açılıp günahlar ortaya dökülmeden, hemen iltimaslı tarafından, hesaba çekilmeden cennete girenlerden eylesin. Cennet içre cemâlini görenlerden eylesin; selamına nâil olanlardan eylesin. Kur'ân-ı Kerîm'i de O'ndan, şu kulaklarımızla duymayı nasip eylesin.

el- Fâtîha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

16 Cemâziye'l-Evvel 1421 /

17.08.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

